

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И
ВОДОСТОПАНСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА
ЗЕМЈОДЕЛСТВО ЗА ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ-ЈУНИ, 2020 ГОДИНА

Дел. Бр. 02-116/3
Датум: 10.07.2020 година
Место: Скопје

Проф. д-р Зоран Шапуриќ
[име и презиме]

В.д. Директор
[функција / звање на раководител на инспекциска служба]

(м.п.)

[потпис]

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И
ВОДОСТОПАНСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА
ЗЕМЈОДЕЛСТВО ЗА ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ-ЈУНИ, 2020 ГОДИНА

Дел. Бр.	02-116/3	Проф. д-р Зоран Шапуриќ
Датум:	10.07.2020 година	<small>[име и презиме]</small> в.д. Директор
Место:	Скопје (м.п.)	<small>[функција / звање на раководител на инспекциска служба]</small> <small>[потпис]</small>

Содржина

I.	Резиме.....	1
II.	Управување со ризици.....	2
II.1.	Дефинирање на ризични области.....	3
II.2.	Извори на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот	4
II.3.	Следење на работата на инспекциски служби и проценка на ризик	5
II.4.	Критериуми за идентификување субјекти на инспекциски надзор	5
III.	Организација и раководење	6
III.1.	Правен статус на институцијата.....	6
III.2.	Раководство	6
III.3.	Надлежности	6
III.4.	Организациска структура.....	8
III.5.	Состојба со човечки ресурси	8
IV.	Инспекциски надзор	14
V.	Обука на инспекторите и административните службеници	26
VI.	Буџет и финансирање	26
VII.	Меѓународна соработка.....	27
VIII.	Други активности на инспекциската служба.....	28
VIII.1.	Начело на транспарентност и јавност.....	28
VIII.2.	Односи со медиумите.....	30
VIII.3.	Интернет страница.....	31
VIII.4.	Употреба и надградби на ИТ системите.....	31
VIII.5.	Иновации во работењето, унапредување и воведување на интерни процедури во инспекциската служба.....	32
VIII.6.	Соработка со други инспекциски служби и државни институции	32
VIII.7.	Соработка со бизнис заедницата и здруженија на потрошувачите	33
VIII.8.	Соработка со образовни и научни институции.....	33
VIII.9.	Проекти.....	33
IX.	Заклучоци и препораки.....	34

Преглед на табели и графикони

Дополнителна Табела 1 Преглед на бројот на административни службеници и помошно-технички лица.....	10
Дополнителна Табела 2 Раководни нивоа по вид - звање со овластување	11
Табела 1. Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодieto, по вид, возраст и звање.....	12

Графикон 1 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодие, по родова застапеност и возраст.....	12
Графикон 2 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодие, по родова застапеност во %	12
Табела 2. Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во полугодие.....	13
Дополнителна Табела 3 Преглед на планираните и остварени инспекциски надзори во I - полугодие за 2020 година.....	15
Графикон 3 Планирани и извршени инспекциски надзори во однос на вкупниот број на надзори	14
Графикон 4 Преглед на планирани инспекциски надзори во однос на донесени инспекциски мерки, и извршени надзори во однос на истите донесени мерки.....	16
Табела 3-1 Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид во полугодие, по региони и општини (за вид Државен земјоделски инспектор)	17
Табела 3-2 Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид во полугодие, по региони и општини (за вид Државен фитосанитарен инспектор).....	19
Дополнителна Табела 4 Преглед на планиран вкупен број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори со степен на реализација според вид во полугодие (за вид Државен земјоделски инспектор).....	21
Дополнителна Табела 5 Преглед на планиран вкупен број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори со степен на реализација според вид во полугодие (за вид Државен фитосанитарен инспектор).....	22
Дополнителна Табела 6 Преглед на планирани и реализирани надзори по вид за државен фитосанитарен инспектор и државен земјоделски инспектор за период јан-јуни 2020 година.....	23
Дополнителна Табела 7 Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид за периодот јан-јуни 2020 година, за Државен земјоделски инспектор, по закони.....	23
Дополнителна Табела 8 Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид за периодот јан-јуни 2020 година, за Државен фитосанитарен инспектор, по закони	25
Дополнителна Табела 9 Преглед на реализирани обуки на административните службеници во Државниот инспекторат за земјоделство во периодот јан-јуни 2020 година.....	26
Дополнителна Табела 10 Преглед на буџетот на ДИЗ за 2020 година.....	27
Дополнителна Табела 11 Преглед на на реализирани обуки за фитосанитарни инспектори	33

I. Резиме

Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, согласно член 35 од Законот за инспекциски надзор (Сл. Весник на Република Северна Македонија бр. 102/19) и Правилник за формата и содржината на извештајот за работа на инспекциската служба за претходните шест месеци и на годишниот извештај за работа на инспекциските служби (Сл. Весник на Република Северна Македонија бр. 238/19), донесе **извештај за работа на Државниот инспекторат за земјоделство за периодот јануари – јуни, 2020 година** и истиот ги содржи следните поглавја:

Управување со ризици. Државниот инспекторат за земјоделство, е на самиот почеток на воспоставување на процесот за управување со ризиците, и во овој период, врз основа на член 32 став 4 од Законот за инспекциски надзор изготви, **Методологијата за проценка на ризик** (во фаза на финализирање од страна на консултант доделен од страна на Советот), со цел да се постави рамка во која ќе се вгради и ќе се развива управувањето со ризици.

Организација и раководење. Прикажан е правниот статус на Државниот инспекторат за земјоделство, раководството, надлежностите, организациската структура и состојбата со човечките ресурси (структура на вработените, нови вработувања и пензионирања и број на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодieto), кои податоци се прикажани во табеларни прегледи.

Инспекциски надзор. Во извештајниот период Државниот инспекторат за земјоделство, своето работење го реализираше преку доследно спроведување на одредбите од законите и поблиските прописи од делокругот на работење на овој инспекциски орган, преку вршење на надзори и преземање на инспекциски мерки, кај сите субјекти, кои работаат во овие области, но секогаш навремено постапуваше и по доставените информации за одредени неправилности и злоупотреби, кога не се почитуваат одредбите од законите и поблиските прописи. Прегледот на вкупниот број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид во полугодieto, по региони и општини е статистички прикажан во *Табела 3-1 - Државен земјоделски инспектор* и *Табела 3-2- Државен фитосанитарен инспектор*, како и дополнителни табеларни прегледи по закони со графички прикази на реализацијата на годишниот и месечните планови за инспекциски надзор.

Обука на инспекторите и административните службеници. Во согласност со член 50, став (1) од Законот за инспекциски надзор и член 10, став (2) од Закон за државниот инспекторат за земјоделство, директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, донесе Годишен план за индивидуално стручно усовршување и обука на секој инспектор за 2020 година со архивски број 01-136/1 од 22.01.2020 година. Во I-првото полугодие, поради новонастанатата состојба со пандемијата од ковид-19, обуките предвидени во годишниот план не беа реализирани и истите ќе бидат предмет на постапување по обезбедување на услови со соодветни мерки за заштита при нивно реализирање.

Буџет и финансирање. Извештајот за реализацијата на предлог буџетот на Република Северна Македонија за 2020 година (13.11.2019 година) за Државниот инспекторат за земјоделство, е прикажан според главните категории на приходи и расходи.

Меѓународна соработка. Државниот инспекторат за земјоделство со своето работење врши сложени, стручно оперативни и аналитички задачи и активности за поддршка на целокупниот процес на ЕУ интеграцијата и преговори за пристапување во делот на инспекторатот, во 3 –трите поглавја: 11 - Земјоделство и рурален развој; 12 - Безбедност на храна ветеринарство и фитосанитарна политика и 13 - Рибарство.

Други активности на инспекциската служба. При вршење на работите Инспекторатот ги почитува начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон и информации поврзани со и за работата на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма на граѓаните им се достапни на страната (<http://www.diz.gov.mk>). Заради широкиот спектар на

законски овластувања и надлежности при своето работење Инспекторатот соработуваше со бизнис заедницата, здруженија на потрошувачите, образовни и научни институции и сите чинители кои можат да придонесат со своите активности за зголемување на транспарентноста. Државниот инспекторат за земјоделство има потреба од софтверската апликација која треба да овозможи автоматизирање на деловните процеси и работните активности на инспекторите. Во изминатиот период се реализира соработката со консултантска агенција ЕПИ ЦЕНТАР Интернационал во делот на изработка на листи за проверка за поедини закони од областа на земјоделството, како и проекти финансирани од Светска Банка и ИПА.

Заклучоци и препораки. Со примена на новиот концепт на инспекциски надзор преку планирање врз основа на процена на ризик и воедначено вршење на инспекцискиот надзор, се постигна поголема транспарентност, предвидливост и правна сигурност за субјектите на надзор. Општата оценка на реализација на зацртаните програмски цели и задачи, е на високо ниво на нивно исполнување, квалитетно, ефективно, ефикасно почитувањето на роковите, при остварување на месечните планови, какои годишниот план за работа на инспекциската служба за 2020 година.

II. Управување со ризици

Државниот инспекторат за земјоделство, е на самиот почеток на воспоставување на процесот за управување со ризиците, и во овој период (јануари-јуни 2020 година), врз основа на член 32 став 4 од Законот за инспекциски надзор изготви, **Методологијата за проценка на ризик**, која е во фаза на финализирање од страна на консултант доделен од Советот во рамките на проектот „Поддршка за подобрување на ефективноста на инспекциските служби“, финансиски поддржан од Европската банка за обнова и развој, во компонентата која се однесува на изработка на Методологиите за проценка на ризик, со цел да се постави рамка во која ќе се вгради и ќе се развива управувањето со ризици.

Законската рамка која се регулира во секторите за инспекциските надзор опфаќа широк спектар на закони и подзаконски акти со кои се уредува организацијата, надлежностите и постапката на вршење на надзор од страна на секој инспектор во инспекторатот. Се идентификуваат периодично законските обврски, субјектите кои при вршењето на дејностите не се придржуваат кон законската регулатива и презема мерки за нивно санкционирање и санирање на повредите на законските процедури.

Заради тоа, управувањето со ризици е од исклучителна важност и претставува составен дел од секојдневното работење на Државниот инспекторат за земјоделство. Тоа подразбира воспоставување ефикасен систем на внатрешни контроли, кои треба да се засноваат на: идентификување на ризици и проценка/ утврдување на степен на ризици, при планирањето на инспекциските надзори, додека контролирање на ризици при спроведување, односно извршувањето на инспекциските надзори.

Управувањето со ризиците овозможува:

- донесување поквалитетни одлуки,
- подобро предвидување и оптимизирање на расположливите средства и ресурси,
- согледувањена приоритетите како и
- избегнување на идните проблеми кои можат да се појават при реализацијата на поставените цели.

Целта на управувањето со ризик е да ги доведе ризиците во Инспекторатот на прифатливо ниво со спроведување на мерки кои ќе ја ублажат веројатноста за настанување на ризикот и влијанието на реализацијата на ризик. Ризиците се природен дел од секојдневните активности и не може да се избегнат, но може само да бидат управувани. Тоа значи дека треба

да се утврди одредено ниво на "прифатлив ризик" за секој конкретен случај во анализата. Прифатлив ризик е степенот на ризик што раководството е подготвено да го прифати во постигнувањето на своите цели.

Врз основа на горенаведеното, извршена е проценка на очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој инспекциски сектор одделно во Државниот инспекторат за земјоделство, при што се лоцирани сензитивните точки по закони (проценка на ризици за неприменување на прописите) каде Инспекторатот при вршење на инспекциски надзор во 2020 година треба да обрне поголемо внимание, при што проценката е извршена врз основа на долгогодишното вршење на инспекциски надзор во изминатите години, односно редовното вршење на инспекциски надзор по закони и области. Како основ при изготвување на Годишниот план за 2020 година земени се податоци од месечните, кварталните и годишните извештаи од областите за кои е надлежен Инспекторатот, законската регулатива и сл. Оттука, произлегува дека проценката на ризиците е извршена врз основа на два вида влезни информациски проценки на влијанието на ризикот и проценка на веројатноста за појавување на ризикот.

Врз основа на тоа, е дадена проценка за очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој сектор одделно по закони по кои постапува секторот.

II.1. Дефинирање на ризични области

Предметот на инспекциски надзор се врши врз основа на веќе дефинирани ризични области во земјоделството. Со вршење на квалитетни, ефикасни и ефективни инспекциски надзори се намалува ризикот од многу аспекти како на пример:

- Согласно дефинираните ризични области во I полугодие се вршеа засилени инспекциски надзори согласно Законот за земјоделство и рурален развој, кај откупувачи на земјоделски култури-пролетна зелка, со цел исполнување на законските обврски од страна на инспектираните субјекти, при што беа опфатени 40 правни субјекти, кај кои беа утврдени прекршоци за што се изречени инспекциски мерки и тоа: издадени 32 прекршочни платни налози по ЗЗРР и ЗДИЗ, и поднесени 15 барања за прекршочни пријави.
- Согласно дефинираните ризични области од Законот за земјоделство и рурален развој, во I полугодие од страна на Државните земјоделски инспектори се зајакнаа контроли кај откупувачи на земјоделски производи- мед, со цел идентификување на нерегистрирани откупувачи, како и следење на фактичка состојба кај физички лица пред сè во однос на задолжителната употреба на единствениот идентификациски број на земјоделското стопанство (ИДБР) во регистрите формирани согласно закон и пријава на промените. За иницираните надзори се користеа Регистарот - Оператори со храна и одгледувалишта за примарно производство (од АХВ), се со цел констатирање на состојбата на исполнување на одредби од Законот за земјоделство и рурален развој, при тоа редовно се користи (Прилог 4 – Рег-АХВ секција 6), од каде се следат новите субјекти во Регистарот на АХВ каде е можно да се детектираат и нови нерегистрирани откупувачи на мед.
- Имплементацијата на Програмата за мониторинг во областа на производството, преработката, складирањето, дистрибуцијата, употребата и сообразноста на ѓубрињата, биостимулаторите и подобрувачите на својствата на почвата за 2020 година, а постапувајќи по Законот за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата.
- Согласно дефинираните ризични области во I полугодие се вршеа засилени инспекциски надзори, во поглед на заштита и чување на државните риболовни води од

бесправен риболов и риболовни кражби над риболовните води согласно Закон за рибарство и аквакултура.

- Од страна на Државните фитосанитарни инспектори во континуитет се вршат инспекциски надзори во делот на употребата на производи за заштита на растенијата штетни за пчелите, согласно Законот за производи за заштита на растенијата со цел да се констатира фактичка состојба, дали субјектите на надзорот ги употребувале производите за заштита на растенијата според наведеното во одобрението, односно дали наведените производи за заштита на растенијата биле употребувани на отворено или во затворен простор. Исто така, при спроведување на инспекциските надзори и во случаи кога не е утврдена неправилност во однос на употребата на производи за заштита на растенијата се информираат субјектите (вклучително и земјоделските аптеки кои пласираат на пазар производи за заштита на растенијата) на инспекцискиот надзор за новите ограничувања на употреба на наведените производи за заштита на растенијата со цел избегнување на неправилности во иднина.
- Имплементација на Мониторинг Програмата за фитосанитарна политика за 2020 година, при здравствени прегледи кои се вршат во производните региони и граничните премини, се со цел утврдување на присуството или отсуството на штетни организми, заради веројатноста од можни ризици од штетни организми и тоа: кај семенски и меркантилен компир, градинарски култури, овошни видови, винова лоза и тутуни Програмата за спроведување на мониторинг во областа на производство, преработка, складирање, дистрибуција, употреба и сообразност на производите за заштита на растенијата и резидуи од производи за заштита на растенијата во производи од примарно земјоделско производство за 2020 година, а постапувајќи по Законот за здравјето на растенијата.

II.2. Извори на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот

Државниот инспекторат за земјоделство изворите на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот досега ги користи врз основа на вршење на инспекциски надзор, претставки, пријави, дојави од правни и физички лица на бесплатниот телефонски број, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати, податоци од интерни регистри.

Врз основа на анализирање и утврдувањето на ризикот, критериумите за утврдување на ризикот, произлезе и потребата од координирани инспекциски надзор со други инспекциски служби и органи на управата (во I полугодие од 2020 година, се формира координативното работно тело од страна на Влада на Република Северна Македонија за преземање на мерки и активности за контрола и следење на состојбата со риболовот и заштита на водите и рибите во Охридското езеро).

Државниот инспекторат за земјоделство потребно е во наредниот период да изготви *Насоки за спроведување на процесот на управување со ризици*, во кои составен дел би биле Образецот за утврдување и проценка на ризиците како и Регистарот на ризици. Од таа причина раководните структури во инспекторатот работат на собирање и испитување на факти и заклучоци, мапирање на зони на опасност, проценка на степенот на сложеност и сл. со цел попрецизно дефинирање на ризиците и намалување или елиминирање на истите.

II.3. Следење на работата на инспекциски служби и проценка на ризик

Инспекцискиот надзор се заснова на проценка на ризикот. Според степенот, ризикот може да биде низок, среден и висок. Проценката на ризик вклучува анализа, управување и известување за ризикот и се спроведува според методологија за проценка на ризик.

II.4. Критериуми за идентификување субјекти на инспекциски надзор

Државниот инспекторат за земјоделство како појдовни „критериуми за идентификување на субјекти“ се служи со емпириски наоди од претходноизвршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од областа на земјоделството) кои се водат во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство: Фитосанитарната управа, Управата за семе и саден материјал и организационите единици во министерството (Сектор за лозарство, винарство и овоштарство). Истите се користат секоја година, ажурирани од страна на гореспоменатите управи и организациони единици во министерството.

За правилна проценка на ризикот и управување со истиот, потребна е соодветна база на податоци, од која ќе можат редовно да се црпат податоци за анализа на ризик. Исто така, потребно е организациско екипирање на Одделение за управување со ризик во Инспекторатот.

Како критериуми за дефинирањето на ризичните подрачја се земени: број на идентификувани и изречени инспекциски мерки во областа, висина на изречените прекршочни/кривични казни, фреквенција на повторување на прекршоците кај субјекти во дадените области, сложеноста на инспекцискиот надзор и влијание врз здравјето на луѓето и растенијата.

Во I полугодие од 2020 година произлезе и потребата од **координирани инспекциски надзори** и преземање на заеднички мерки со други инспекциски службени органи, во поглед на заштита и чување на државните риболовни води од бесправен риболов и риболовни кражби над риболовните води: Преспанско Езеро и Охридско Езеро, за време на ловостој. Координативното работно тело формирано од Влада на Република Северна Македонија преземаа мерки и активности за контрола и следење на состојбата со риболовот и заштита на водите и рибите во Охридското езеро, преку заеднички координативни мерки на сите кои директно се вклучени во процесот на заштита на Охридското езеро и тоа: АХВ, Охридската капетанија, Општина Охрид, МВР Езерска полиција и Државниот инспекторат за земјоделство.

Важно е да се напомене дека Државниот инспекторат за земјоделство врши инспекциски надзори и истите ги планира во месечните планови за работа согласно ажурирани регистри од Министерство (МЗШВ).

Покрај планираните субјекти за надзор земени од ажурирани регистри инспекторите вршеа голем број на инспекциски надзори над нерегистрирани правни субјекти и физички лица, а извршените надзори ги евидентираат во месечните/шестмесечните извештаи за работа, како вонредни (ненајавени) инспекциски надзори согласно ЗИН.

III. Организација и раководење

III.1. Правен статус на институцијата

Државниот инспекторат за земјоделство до декември 2013 година беше орган во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство со надлежност врз донесувањето на Законот за Државен инспекторат за земјоделство и подзаконските акти кои произлегуваат од него. Од декември 2013 година со донесувањето на *Законот за изменување и*

дополнување на законот за државниот инспекторат за земјоделство (Службен Весник на Република Македонија број 164/13 година), Државниот инспекторат за земјоделство е со својство на правно лице, има сопствена буџетска сметка како буџетски корисник од прва линија, самостојно спроведува постапки за вработување согласно со Закон и одлучува за правата и обврските од работен однос.

III.2. Раководство

Државниот инспекторат за земјоделство, работите од својата надлежност ги извршува преку:

- директорот на Инспекторатот, кој го именува и разрешува Владата на Република Северна Македонија,
- државните инспектори за земјоделство и државните фитосанитарни инспектори,
- стручната служба во Инспекторатот и
- рибочувари на државни риболовни води (рибочувари).

III.3. Надлежности

Државниот инспекторат за земјоделство (ДИЗ) е основан согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа, а својата организација, надлежности, овластувања, постапки и сл. ги врши согласно Законот за Државниот инспекторат за земјоделство.

Инспекторатот врши и инспекциски надзор согласно Законот за забрана и спречување на вршење на нерегистрирана дејност.

Инспекторатот во својата надлежност е овластен да врши инспекциски надзор преку контроли и прегледи на:

- 1) земјоделското земјиште, земјоделски посеви и насади;
- 2) производство и промет на производи за заштитата на растенија;
- 3) производство и промет на семенски и саден материјал;
- 4) производство и промет на ѓубриња;
- 5) производство и промет на квалитет на храна за животни;
- 6) евиденција на приплоден и друг добиток, преглед на земјоделскиот имот, на објекти и опрема при држење на добитокот, врши преглед на исхраната, утврдува земјоделска инфраструктура, врши надзор на држењето на пчели и пчеларски ред за испаша, водење на матични книги и обележувања, го утврдува исполнувањето на критериумите за производство, потекло на добитокот и надзор на прометот на добитокот и приплодниот материјал, како и надзор над работата на одобрените институции и одгледувалишта на пчелни матици;
- 7) производство, промет и улов на риби;
- 8) генетски модифицирани организми;
- 9) радионуклиди во храна за животни, растенија и семенски материјал;
- 10) производство и промет на афион;
- 11) производство и промет на органски производи;
- 12) производство и промет на вино;
- 13) производство и промет на тутун;
- 14) производство и промет на цвеќе и декоративни растенија;
- 15) пасишта;
- 16) правни и физички лица за добивање на финансиска поддршка во земјоделството;
- 17) настанати полски штети;
- 18) опремата и простории каде што се врши преработка и доработка на земјоделски производи;
- 19) земјоделска механизација, техника и транспортни средства;
- 20) процесите на преработка и доработка во сите фази, се до финалниот производ;
- 21) зоните чувствителни на нитрати и наводнување и одводнување;
- 22) спроведување на препораките за добра земјоделска пракса;

23) просториите за чување и одржување на земјоделските производи и

24) деловни простории, книги, исправи, материјали во електронска форма, документација која се води и чува во електронски медиуми, а на барање да се изработат во писмена форма која мора веродостојно да ја потврдува електронската форма, службени регистри и други јавни бази на податоци и друга документација преку која се остварува увид во извршувањето на законите и поблиските прописи.

Инспекторатот, покрај горенаведеното, согласно „Закон за Државниот инспекторат за земјоделство“ („Службен весник на РМ“ бр. 20/09, 53/11, 164/13, 43/14, 33/15, 88/15, 149/15, 39/16, 172/16 и 83/18), „Закон за квалитетот на земјоделските производи“ („Службен весник на РМ“ бр. 140/10, 53/11, 55/12, 106/13, 116/15, 149/15 и 39/16), „Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија“ („Службен весник на РМ“ бр. 39/06, 89/08, 171/10, 53/11, 55/11 – пречистен текст, 69/13, 187/13, 43/14, 151/14 - пречистен текст, 129/15, 39/16, 71/16 и 83/18), „Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата“ („Службен весник на РМ“ бр. 27/14, 154/15 и 39/16), „Закон за тутун и тутунски производи“ („Службен весник на РМ“ бр. 98/19), „Закон за виното“ („Службен весник на РМ“ бр. 50/10, 53/11, 6/12, 23/13, 106/13, 188/13, 149/15, 39/16, 172/16, 70/18 и 235/19) и „Закон за сточарството“ („Службен весник на РМ“ бр. 7/2008, 116/10, 23/13, 149/15 и 39/16) **при увозна** овластен да врши инспекциски надзор на правни и физички лица преку контрола на квалитетот и прегледи на пратките од увоз, извоз, производство, откуп, промет на земјоделски производи, семе и саден материјал, цвеќе и декоративни растенија, производи за заштита на растенија, вино и производи од вино и грозје, енолошки средства, јаки алкохолни пијалоци, ѓубриња, тутун и тутунски производи, органски производи, гмо, храна за животни, приплоден добиток, сперма од добиток, јајце клетки, ембриони.

Инспекторатот врши и **фитосанитарна контрола** на пратки од растенија, растителни производи и други објекти и предмети и производи за заштита на растенијата како и утврдување за исполнување на условите за издавање на фитосанитарен сертификат, фитосанитарен сертификат за реекспорт и пасош за растенијата.

Инспекторатот постапува по барања од правни и физички лица за проверување и утврдување на исполнување на условите за производство и **откуп на земјоделски производи** и тутун, како и за утврдување на исполнување на условите за регистрација на откупни пунктови, винарски визби, рибници, пломбирање на мрежи.

За извршените контроли на квалитет, Инспекторатот издава **уверение за квалитет – сертификат**.

Правните и физички лица се должни да поднесат барање до Инспекторатот и во истото да дадат точни податоци со комплетна документација за потребната контрола.

Контролите на квалитет на пратки од увоз се вршат на место на истовар, а за пратки за внатрешен промет и за извоз се вршат на местото на утовар. Местото на истовар, односно утовар, мора да биде наведено во транспортниот документ.

Правните и физичките лица не смеат да пуштат во промет пратки од увоз без уверение за квалитет - сертификат, додека за пратките за извоз и внатрешен промет уверение за квалитет - сертификат се издава на нивно барање.

Царинската управа нема да дозволи, спроведе увозна постапка доколку претходно не е поднесено барање за издавање на уверение за квалитет - сертификат од правно или физичко лице – трговец поединец.

Инспекторот е должен во рок од три работни дена од денот на добиените резултати од земените мостри да издаде уверение за квалитет - „сертификат“

Рибочуварите ги чуваат државните риболовни води кои не се дадени на концесија за риби од бесправен риболов и риболовни крајби.

При контролата рибочуварот има право од лицата кои ловат риба од брег и од пловен објект, како и од лицата кои се наоѓаат во непосредна близина на риболовната вода:

- да побара документ за лична идентификација,
- да врши преглед на средствата со кои лицето дошло до риболовната вода,
- да побара легитимација и дозвола за вршење риболов согласно со Законот за рибарство и аквакултура и

- да ги одземе привремено риболовните средства и уловената риба доколку утврди неправилности.

При чувањето рибочуварот составува записник и доколку констатира неправилност привремено ги одзема риболовните средства и риба за што издава потврда за привремено одземени риболовни средства и риба, а одземените риболовни средства и риба со целокупната документација ги доставува до инспектор.

Во рамките на работењето на Државниот инспекторат за земјоделство функционира и **EXIM системот – едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти**, (www.exim.gov.mk), проект на Владата на Република Северна Македонија, и истиот овозможува одобрување на поднесените барања за дозволи и издавање на дозволите од извршените контроли на пратките.

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство при спроведување на постапката за одобрување на барање за увоз се издава **лиценца I005 – Потврда за извршен органолептички преглед и земени моистри при увоз на пратки од растително потекло и лиценца I009 – Влезен документ за репродуктивни животни и приплоден материјал при увозна постапка.**

Нема промени во полугодieto во поглед на надлежностите на Државниот инспекторат за земјоделство (ДИЗ) кој е основан согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа, а својата организација, надлежности, овластувања, постапки и сл. ги врши согласно Законот за Државниот инспекторат за земјоделство и други материјални закони.

III.4. Организациска структура

Со цел подобро управување на Инспекторатот, подобро разбирање на улогите на вработените во инспекторатот, полесно вршење на координација, контрола и комуникација во работењето, Државниот инспекторат за земјоделство во својата систематизација има предвидено шест сектори и тоа:

1. Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поделелско производство. Во состав на овој сектор се 4 одделенија и тоа:

- 1.1. Одделение за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата,
- 1.2. Одделение за физичка заштита на риболовни води,
- 1.3. Одделение за инспекциски надзор од областа на сточарството со пчеларството и
- 1.4. Одделение за инспекциски надзор од областа на земјишната политика со поделелски култури.

2. Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство со 3 одделенија и тоа:

2.1 Одделение за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производите за заштита на растенија и квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата,

2.2 Одделение за инспекциски надзор од областа на цвеќе и генетски модифицирани организми и

2.3 Одделение за инспекциски надзор од областа на вино со лозарство.

3. Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет на земјоделски производи има четири одделенија и тоа:

3.1 Одделение за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој,

3.2 Одделение за инспекциски надзор од областа на органското производство,

3.3 Одделение за инспекциски надзор од областа на тутунот и тутунските производи и

3.4 Одделение за инспекциски надзор од областа на квалитетот на земјоделски производи.

4. Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика со две одделенија и тоа:

4.1 Одделение за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика на граничен премин и

4.2 Одделение за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика во внатрешноста на државата.

Во Државниот инспекторат за земјоделство покрај 4 инспекторски сектори постојат и 2 сектори за административна и правна поддршка и тоа:

5. Сектор за проекти и административна поддршка на директорот во кој има три одделенија и тоа:

5.1 Одделение за проекти,

5.2 Одделение за административна поддршка на директорот и

5.3 Одделение за анализа на ризик.

6. Сектор за логистика и техничка поддршка, правни работи, планирање и обработка на податоци во кој има четири одделенија и тоа:

6.1 Одделение за правни работи,

6.2 Одделение за планирање и обработка на податоци,

6.3 Одделение за информатички технологии и

6.4 Одделение за јавни набавки.

Во Државниот инспекторат за земјоделство, надвор од секторите, се формирани следните одделенија:

1. Одделение за управување со човечки ресурси,

2. Одделение за внатрешна ревизија,

3. Одделение за финансиски прашања

4. Одделение за внатрешна контрола и

5. Одделение за ЕХИМ -едношалтерски систем за дозвола за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти.

III.5. Состојба со човечки ресурси

Државниот инспекторат за земјоделство во почетокот на 2020 година имаше вкупно 152 вработени, вклучувајќи го директорот на инспекторатот. Државниот инспекторат за земјоделство заклучно со 30.06.2020 година брои вкупно 149 вработени (промени во на I полугодие 2020 година се: 2^{та} инспектори и 1 административен службеник –поради заминување во пензија), вклучувајќи го директорот на инспекторатот.

Административни службеници во Државниот инспекторат за земјоделство од вкупно 40 вработени (табеларен приказ), во моментот заклучно со 30.06.2020 година, има вкупно 39 вработени, промената е кај еден административен службеник во текот на I полугодие поради заминување во пензија.

Дополнителна Табела 1 Преглед на бројот на административни службеници и помошно-технички лица

Ниво	Систематизирани работни места	Пополнети работни места	Промени во I полугодие 2020
A01	0	0	0
B01	0	0	0
B02	2	0	0
B03	0	0	0
B04	13	4	4

B01	22	9	9
B02	13	3	3
B03	2	1	1
B04	22	12	12
G01	3	3	2
G02	1	0	0
G03	6	6	6
G04	6	2	2
Вкупно	90	40	39
Помошно – технички лица			
A2 Возач	0	0	0
A3 хигиеничар	1	0	0

Во инспекциските сектори во почетокот на 2020 година започна со реализација на годишниот план со **вкупно 110 инспектори** (1-инспектор со решение за суспензија не е прикажан во Табела бр. 1) од кои 58 се од видот државни инспектори за земјоделство, додека 52 се државни фитосанитарни инспектори (Табела бр. 1).

Во I полугодие за 2020 година, во Државниот инспекторат за земјоделство инспектори кои имаат лиценца за инспектор и кои имаа надлежност да вршат надзори се 3-ца Б2 – главни инспектори (1-еден в.д), 5 - Б4 –виши инспектори (2-ца в.д), 96 инспектори, 3-самостојни инспектор и 3- В4 –помлади инспектори (1-овластување), или **вкупно 110 инспектори** од двата вида (1-инспектор со решение за суспензија не е прикажан).

Дополнителна Табела 2 Раководни нивоа по вид - звање со овластување

Вид/Ниво-Звање	Државен земјоделски инспектор	Државен фитосанитарен инспектор	Вкупно
Б2 – главен инспектор		1 со овластување	1
Б4 – виш инспектор	1 со овластување	1 со овластување	2
В4 – помлад инспектор		1 со овластување	1

Образложение за инспекторите кои имаат вршено инспекциски надзори само во еден дел од полугодиего:

Државен земјоделски инспектор: Инспектор В1 (Благоја Шурдовски) е прикажан во табеларен преглед, како формално активен, Но истиот нема извршено надзори во I полугодие 2020 година, за што од страна на претпоставеното раководно лице е поведена дисциплинска постапка за дисциплинска неуредност согласно Закон за административни службеници.

Еден инспектор В1 (Маријан Атанасов) има работно место во мирување од месец март 2020 година заради извршува работни задачи како советник во кабинет на дополнителниот заменик-министер во министерството за земјоделие.

Државен фитосанитарен инспектор: Инспектор В1 (Бранко Тодоров) е прикажан во табеларен преглед, како формално активен, Но истиот нема извршено надзори во I полугодие 2020 година, поради боледување од 6 месеци.

Во текот на I Полугодие од 2020 година настаната е промена во состојбата со инспекторите кои заминаа во пензија во I полугодие од 2020 година и моменталната бројна состојба на инспектори изнесува **вкупно 108 инспектори** од кои 58 се државни инспектори за, додека 50 се државни фитосанитарни инспектори (Табела бр. 2).

Реализирани пензионирања, во I-прво полугодие од 2020 година се за 2-два државни фитосанитарни инспектори (ниво B1).

Исто така, би сакале да напоменеме за периодот март-јуни 2020 година, инспектори кои ги делумно и целосно ги користеа мерки кои ги донесе Владата на Република Северна Македонија за спречување на ширењето на вирусот КОВИД 19, се следните:

- **земјоделски инспектори (вкупно 7)** по основ хронично болни вкупно 4- четири: Гоце Петровски, Борче Спасеноски, Марјан Крстески, Марјанчо Мојсов и по основ дете до 10 години ги користеа вкупно 3-три инспектори: Александар Филиќ, Љубица Ласкова и Борче Костоски.
- **фитосанитарни инспектори (вкупно 4)** по основ дете до 10 години ги користеа следните инспектори: Маја Петрушева, Соња Богатиновска Симоновска, Ивица Михајловиќ, Даниела Рајчиноска.

Табела 1.Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодieto, по вид, возраст и звање

Вид	Државен земјоделски инспектор						Државен фитосанитарен инспектор						Вкупно инспектори					
	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно
Б1 – генерален инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б2 – главен инспектор	0	0	0	2	0	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3	0	3
Б3 – пом. главен инспектор	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б4 – виш инспектор	0	0	1	2	1	4	0	0	0	1	0	1	0	0	1	3	1	5
В1 – советник инспектор	0	6	18	16	10	50	0	8	9	19	10	46	0	14	27	35	20	96
В2 – самостоен инспектор	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2	0	2	0	1	0	2	0	3
В3 – помошник инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В4 – помлад инспектор	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	2	0	0	1	1	1	3
Вкупно	0	7	20	20	11	58	0	8	9	24	11	52	0	15	29	44	22	110

Графикон 1 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодието, по родова застапеност и возраст

Графикон 2 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во полугодието, по родова застапеност во %

Табела 2.Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во полугодие

Вид	Државен земјоделски инспектор			Државен фитосанитарен инспектор			Вкупно инспектори		
	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика
Б1 – генерален инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б2 – главен инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б3 – пом. глав. инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б4 – виш инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В1 – советник инспектор	0	0	0	0	2	-2	0	2	-2
В2 – самостоен инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В3 – помошник инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В4 – помлад инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вкупно	0	0	0	0	2	-2	0	2	-2

IV. Инспекциски надзор

Државниот инспекторат за земјоделство како појдовни „критериуми за идентификување на субјекти“ се служеше со наодите од извршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од областа на земјоделството) кои се водат во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство: Фитосанитарната управа, Управата за семе и саден материјал и организационите единици во министерството (Сектор за лозарство, винарство и овоштарство).

Инспекцискиот надзор се заснова според степенот на сложеноста на инспекцискиот надзор, а согласно Одлуката за утврдување на коефициенти на сложеност на инспекцискиот (архивски број 02-1369/1 од 30.11.2018 година), донесена од страна на директорот на Инспекторатот.

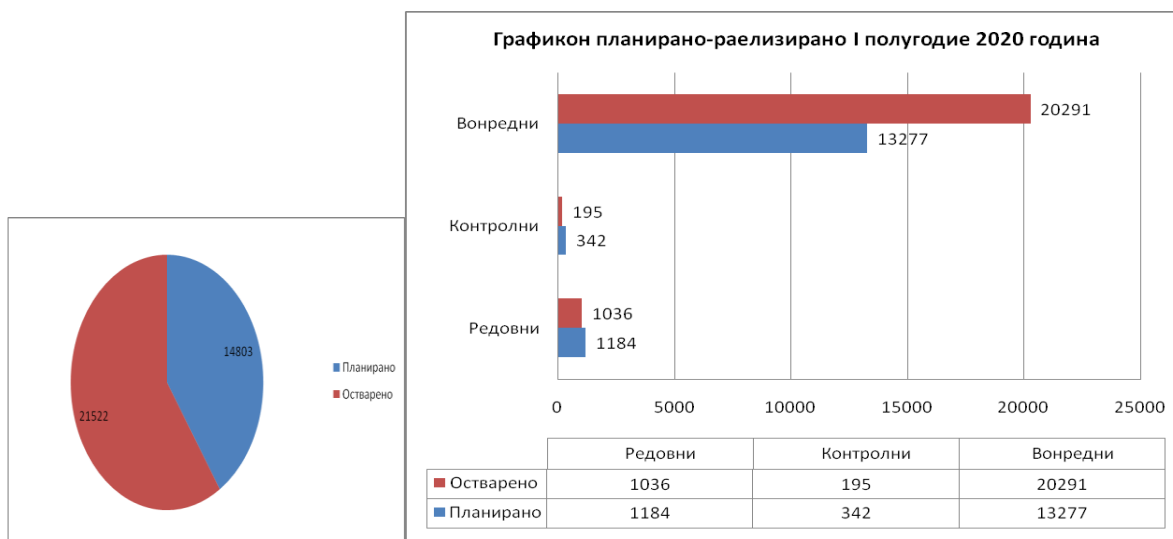
Фитосанитарните инспектори, своите инспекциски контроли ги вршеше, врз основа на надлежностите кои произлегуваат од Законот за здравјето на растенијата и Законот за производи за растенијата, како и донесените подзаконски акти, што вклучува и реализација на Програмата за фитосанитарната политика во 2020 година и Програма за спроведување на мониторинг во областа на производството, преработката, складирањето, дистрибуцијата, употребата и сообразноста на производите за заштита на растенијата, како и нивните резидуи во производите од примарно земјоделско производство за 2020 година, кои вклучуваат спроведување на здравствени прегледи по производни региони и гранични премини.

Во I – прво полугодие од 2020 година:

Во I-то полугодие од 2020 година е извршено планирање за вкупно 14803 инспекциски надзори од кои: 1184 редовни инспекциски надзори, 342 контролни и 13277 вонредни инспекциски надзори.

Во I-то полугодие од 2020 година вкупно се извршени 21522 инспекциски надзори и тоа: **13539 инспекциски надзори** од страна на државните инспектори за земјоделство и **7983 инспекциски надзори** од страна на државните фитосанитарни инспектори, за кои се составени записници, со одредени степени на сложеност, од кои: **1036 редовни инспекциски надзори**, **195 контролни** и **20291 вонредни инспекциски надзори**.

Графикон 3 Планирани и извршени инспекциски надзори во однос на вкупниот број на надзори

Дополнителна Табела 3 Преглед на планираните и остварени инспекциски надзори во I - полугодие за 2020 година

	Планирано	Остварено	%
Вкупно инспекциски надзори	14803	21522	145,38
Редовни	1184	1036	87,5
Контролни	342	195	57,01
Вонредни	13277	20291	152,82
Вкупно Неправилности	505	334	66,13

-Редовни инспекциски надзори

Извршено беше планирање на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид во I -полугодие за 2020 година, по региони и општини, при што планирани беа редовните инспекциски надзори како минимум за секој инспектор за период.

Степенот на реализација од **87,5 %** за планираните редовните инспекциски надзори, се должи на донесените уредби за превентивните мерки кои ги донесе Владата на Република Северна Македонија за спречување на ширењето на вирусот КОВИД 19 и други причини од страна на 14 инспектори, кои припаѓаат на 12,7 % од вкупниот број на инспектори, кои не вршеа редовни надзори и според тоа овој процент, отпаѓа на инспекторите (14) кои не вршеа редовни надзори, а за кои беа планирани со оглед да не беше предвидено, кога состојбата со вирусот ковид 19, ќе биде надмината.

Со оглед на тоа дека следи реализација на II^{то} полугодие, Државниот инспекторат за земјоделство ќе ја организира својата работата на начин на кој на овие инспектори, ќе им ја зголеми динамиката на вршење на редовните инспекциски надзори, а се со цел да се одговори на работните задачи и доследно и навремено спроведување на обврските на инспекторатот во врска со донесениот годишен план за 2020 година и на овој начин ќе се подобри степенот на реализирање на редовните инспекциски надзори.

- Вонредни инспекциски надзори

Најголем број од вонредните инспекциски надзори се извршени од областите кои припаѓаат на: Закон за здравјето на растенијата (5526), Закон за квалитет на земјоделски производи (4436) и Закон за виното (3587) или вкупно **62,95 %** од вкупниот број надзори припаѓаат на овие три области (13549).

Степенот на реализација на вонредните надзори е надминат со реализација од **152,82 %**, со оглед да овие надзори невозможно е точно да бидат предвидени, бидејќи нивниот голем број е поврзан со издавање на сертификати, уверенија и мониторинг програми, согласно надлежноста во соодветните области.

- Контролни инспекциски надзори

По спроведувањето на инспекцискиот надзор и во зависност од утврдената фактичка состојба, се применуваа конкретни инспекциски мерки (издавање решенија со опомена, наредба, забрана, издавање на прекршочни платни налози, поведување на прекршочни и кривични постапки и др.) во согласност со законите, и при тоа се реализираа и контролни инспекциски надзори (195), по изминување на рокот за отстранување на констатираните неправилностите и применетите инспекциски мерки. И овој степен на реализација е 57,01%, со оглед да според видот на инспекциската мерка се издадени 171 решение, а останатите припаѓаат на издадени прекршочни платни налози (109), барања за сторен прекршок (42), како и кривични пријави (12), овој број се соодвествува со видот на мерката, односно издадените 171 решение, бидејќи по изречена одредена мерка во решение следи контролен надзор, па сметаме дека овој број е соодветен на бројот на издадените решенија.

- Инспекциски мерки (неправилности)

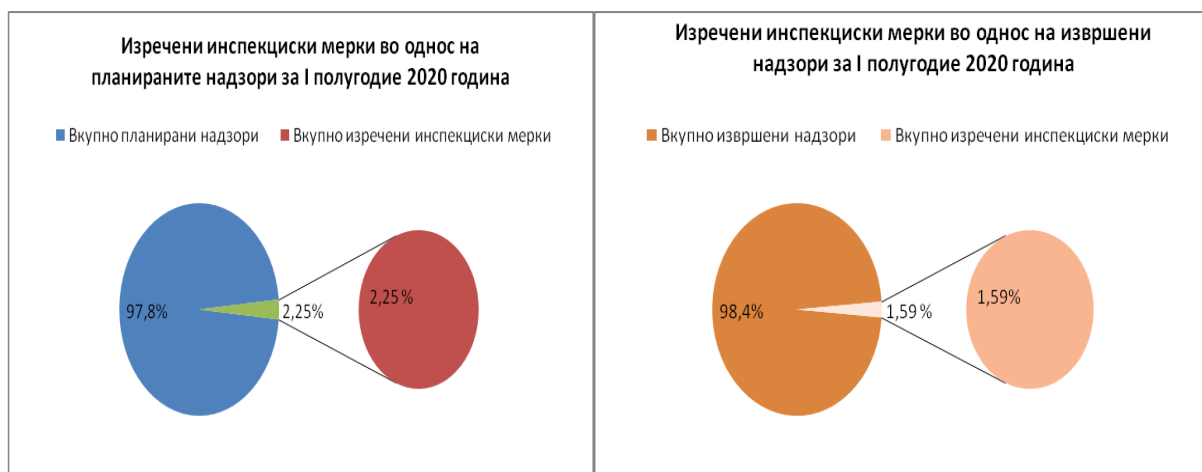
Бројот на донесени инспекциски мерки (334) во овој квартал е во однос на планираните инспекциски надзори (14803) имаат учество од 2,25 %, а во однос на извршените (21522) изнесува 1,59 %. Извршена беше проценка за очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој инспекциски сектор одделно во Државниот инспекторат за земјоделство, при што беа лоцирани сензитивните точки по закони каде инспекторатот, при вршење на инспекциски надзор во I -полугодие за 2020 година требаше да обрне големо внимание.

За овој период, беа **предвидени 505** како минимален број на квантитативни цели (планирани откривања на неправилности по ризични области), иако од досегашното искуство се покажа дека нивното планирање е неефикасно и во конкретниот случај тоа се докажа како такво и **реализацијата на инспекциски мерки (334) е 66,13 %**, и сето тоа сметаме дека пред се делува субјективно при изборот на областа на која ќе се акцентира инспекциската мерка и во најголем број на случаеви предвидените откривања и претпоставените инспекциски мерки не се реализираат по дадениот план, односно најголем број на преземени инспекциски мерки произлегуваат од реализираните вонредните инспекциски надзори.

Проценката беше извршена врз основа на стекнатата пракса при долгогодишното вршење на инспекциски надзор во минатото во областите за кои е надлежен инспекторатот, законската регулатива и сл. изворите на информации и податоци за идентификување настанување на ризичните области досега ги користеше врз основа на вршење на инспекциски надзор, претставки, пријави, дојави од правни и физички лица, бесплатниот телефонски број, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати и сл.

Графички приказ на број на планирани надзори во однос на донесени инспекциски мерки, и извршени надзори во однос на истите донесени мерки.

Графикон 4 Преглед на планирани инспекциски надзори во однос на донесени инспекциски мерки, и извршени надзори во однос на истите донесени мерки

Табела 3-Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид во полугодие, по региони и општини (за вид Државен земјоделски инспектор)

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор	УП	НО	Над	НО	не	тпаа
---------	----------------	---------------	----	----	-----	----	----	------

		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Вардарски регион	87	3909	12	4008	51
1	Велес	12	154	6	172	9
2	Градско	4	391	0	395	1
3	Демир Капија	0	26	0	26	0
4	Кавадарци	19	2119	1	2139	27
5	Лозово	5	169	0	174	0
6	Неготино	8	452	0	460	0
7	Росоман	7	402	0	409	4
8	Свети Николе	32	185	5	222	9
9	Чашка	0	11	0	11	1
	Источен регион	139	1537	42	1718	78
10	Берово	18	74	2	94	4
11	Виница	13	60	3	76	3
12	Делчево	35	320	6	361	6
13	Зрновци	5	16	3	24	7
14	Карбинци	5	19	2	26	1
15	Кочани	18	237	6	261	22
16	Македонска Каменица	7	23	0	30	0
17	Пехчево	4	20	1	25	2
18	Пробиштип	8	101	14	123	15
19	Чешиново	4	62	5	71	9
20	Штип	22	605	0	627	9
	Југозападен регион	65	353	6	424	20
21	Вевчани	1	0	0	1	0
22	Дебар	8	37	2	47	3
23	Дебарца	0	9	0	9	1
24	Кичево	12	36	0	48	3
25	Македонски Брод	1	11	2	14	2
26	Охрид	24	189	1	214	6
27	Пласница	0	1	0	1	0
28	Струга	19	68	1	88	5
29	Центар Жупа	0	2	0	2	0
	Југоисточен регион	38	2028	11	2077	73
30	Богданци	3	92	2	97	3
31	Босилово	3	367	0	370	7
32	Валандово	6	193	4	203	6
33	Василево	3	166	1	170	1
34	Гевгелија	3	469	2	474	14
35	Дојран	0	19	0	19	6
36	Конче	0	6	0	6	0
37	Ново Село	1	38	0	39	3

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
38	Радовиш	9	44	1	54	3
39	Струмица	10	634	1	645	30
	Пелагониски регион	86	1354	36	1476	29
40	Битола	11	380	5	396	10
41	Демир Хисар	0	24	0	24	0
42	Долнени	4	93	1	98	1
43	Кривогаштани	18	71	3	92	1
44	Крушево	5	196	13	214	1
45	Могила	0	35	0	35	0
46	Новаци	0	0	0	0	0
47	Прилеп	25	365	13	403	8
48	Ресен	23	190	1	214	8
	Полошки регион	37	140	4	181	4
49	Боговиње	1	5	0	6	0
50	Брвеница	6	8	0	14	0
51	Врапчиште	0	5	0	5	0
52	Гостивар	13	34	2	49	2
53	Желино	2	3	0	5	0
54	Јегуновце	3	14	0	17	0
55	Маврово и Ростуша	4	2	0	6	0
56	Теарце	5	17	2	24	2
57	Тетово	3	52	0	55	0
	Североисточен регион	61	544	6	611	11
58	Кратово	2	64	3	69	3
59	Крива Паланка	9	47	0	56	1
60	Куманово	31	382	2	415	7
61	Липково	4	13	1	18	0
62	Ранковце	14	32	0	46	0
63	Старо Нагоричане	1	6	0	7	0
	Скопски регион	168	2834	42	3044	24
64	Аеродром	10	82	1	93	7
65	Арачиново	6	57	0	63	0
66	Бутел	22	225	6	253	2
67	Гази Баба	34	1485	9	1528	5
68	Ѓорче Петров	7	56	2	65	2
69	Зелениково	1	0	0	1	0
70	Илинден	17	163	2	182	2
71	Карпош	7	97	0	104	0
72	Кисела Вода	12	234	3	249	2
73	Петровец	19	73	3	95	2

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
74	Сарај	2	108	1	111	0
75	Сопиште	4	26	0	30	1
76	Студеничани	3	39	0	42	0
77	Центар	17	160	15	192	1
78	Чаир	3	5	0	8	0
79	Чучер-Сандево	4	1	0	5	0
80	Шуто Оризари	0	23	0	23	0
ВКУПНО		681	12699	159	13539	290

Табела 3-2 Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид во полугодието, по региони и општини (за вид **Државен фитосанитарен инспектор**)

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Вардарски регион	43	1072	2	1117	1
1	Велес	6	32	0	38	0
2	Градско	6	53	1	60	1
3	Демир Капија	0	1	0	1	0
4	Кавадарци	3	631	0	634	0
5	Лозово	1	0	0	1	0
6	Неготино	13	17	0	30	0
7	Росоман	2	204	0	206	0
8	Свети Николе	9	123	1	133	0
9	Чашка	3	11	0	14	0
	Источен регион	66	1085	4	1155	3
10	Берово	7	7	0	14	0
11	Виница	3	90	0	93	0
12	Делчево	11	407	2	420	1
13	Зрновци	3	0	0	3	0
14	Карбинци	5	40	0	45	1
15	Кочани	16	143	0	159	0
16	Македонска Каменица	0	3	0	3	0
17	Пехчево	6	1	0	7	0
18	Пробиштип	8	23	0	31	0
19	Чешиново	1	27	1	29	1
20	Штип	6	344	1	351	0
	Југозападен регион	42	250	2	294	2
21	Вевчани	0	0	0	0	0

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
22	Дебар	15	26	0	41	0
23	Дебарца	0	7	0	7	0
24	Кичево	0	0	0	0	0
25	Македонски Брод	0	0	0	0	0
26	Охрид	13	29	1	43	1
27	Пласница	0	0	0	0	0
28	Струга	14	188	1	203	1
29	Центар Жупа	0	0	0	0	0
	Југоисточен регион	49	1012	10	1071	7
30	Богданци	4	153	0	157	3
31	Босилово	9	19	0	28	0
32	Валандово	10	60	1	71	0
33	Василево	1	1	0	2	0
34	Гевгелија	8	173	5	186	4
35	Дојран	4	21	3	28	0
36	Конче	0	0	0	0	0
37	Ново Село	2	31	0	33	0
38	Радовиш	0	0	1	1	0
39	Струмица	11	554	0	565	0
	Пелагониски регион	36	1366	0	1402	1
40	Битола	3	250	0	253	1
41	Демир Хисар	1	16	0	17	0
42	Долнени	2	0	0	2	0
43	Кривогаштани	5	0	0	5	0
44	Крушево	0	0	0	0	0
45	Могила	1	0	0	1	0
46	Новаци	0	0	0	0	0
47	Прилеп	10	335	0	345	0
48	Ресен	14	765	0	779	0
	Полошки регион	28	739	0	767	0
49	Боговиње	1	4	0	5	0
50	Брвеница	1	58	0	59	0
51	Врапчиште	1	4	0	5	0
52	Гостивар	11	59	0	70	0
53	Желино	2	36	0	38	0
54	Јегуновце	1	348	0	349	0
55	Маврово и Ростуша	1	0	0	1	0
56	Теарце	0	5	0	5	0
57	Тетово	10	225	0	235	0
	Североисточен регион	72	1512	17	1601	28

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
58	Кратово	3	45	0	48	0
59	Крива Паланка	12	795	3	810	2
60	Куманово	42	642	14	698	26
61	Липково	5	5	0	10	0
62	Ранковце	7	25	0	32	0
63	Старо Нагоричане	3	0	0	3	0
	Скопски регион	19	556	1	576	2
64	Аеродром	3	12	0	15	1
65	Арачиново	0	0	0	0	0
66	Бутел	0	3	0	3	0
67	Гази Баба	2	317	1	320	0
68	Ѓорче Петров	0	4	0	4	0
69	Зелениково	2	0	0	2	0
70	Илинден	2	13	0	15	0
71	Карпош	0	4	0	4	0
72	Кисела Вода	6	8	0	14	1
73	Петровец	0	69	0	69	0
74	Сарај	0	14	0	14	0
75	Сопиште	0	9	0	9	0
76	Студеничани	1	13	0	14	0
77	Центар	1	7	0	8	0
78	Чаир	1	0	0	1	0
79	Чучер-Сандево	1	65	0	66	0
80	Шуто Оризари	0	18	0	18	0
	ВКУПНО	355	7592	36	7983	44

Дополнителна Табела 4 Преглед на планиран вкупен број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори со степен на реализација според вид во полугодие (за вид **Државен земјоделски инспектор**)

Државни земјоделски инспектори	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
	Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
План за 2020 година	1476	16440	519	18435	853
план месец 1,2,3,4,5,6-2020	759	7637	258	8654	420
реализација месец 1,2,3,4,5,6-2020	681	12699	159	13539	290
Разлика во I полугодие 2020 месец 1,2,3,4,5,6-2020	-78	5062	-99	4885	-130
Разлика (План ГП-План I полугодие) за следното II полугодие 2020	-717	-8803	-261	-9781	-433
% на реализација	89.7233	166.283	61.6279	156.4479	69.0476

Дополнителна Табела 5 Преглед на планиран вкупен број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори со степен на реализација според вид во полугодието (за вид Државен фитосанитарен инспектор)

Државни фитосанитарни инспектори	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
	Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
План за 2020 година	940	12600	185	13725	190
план месец 1,2,3,4,5,6-2020	425	5640	84	6149	85
реализација месец 1,2,3,4,5,6-2020	355	7592	36	7983	44
Разлика во I полугодие 2020 месец 1,2,3,4,5,6-2020	-70	1952	-48	1834	-41
Разлика (План ГП-План I полугодие) за следното II полугодие 2020	-515	-6960	-101	-7576	-105
% на реализација	83.5294	134.61	42.8571	129.826	51.7647

Спроведените инспекциски надзори (21522) се извршени од вкупно 110 инспектори, кои постојано или периодично вршеа инспекциски надзори во полугодието, и при тоа како просечен број на записници по инспектор во полугодието е добиена вредност од 195.7 записници, или по инспектор во месец просечен број на записници изнесува 32.5, додека на ден за просечен број на записници е добиена вредност од 1.44 по инспектор.

Планирани од 01.01.2020 до 30.06.2020 година			Ивршени од 01.01.2020 до 30.06.2020 година			Просечен број на записници во I полугодие 2020 година по инспектор	Просечен број на записници по месец на инспектор	Просечен број на записници на ден/по инспектор
Редовни	Контролни	Вонредни	Редовни	Контролни	Вонредни			
1184	342	13277	1036	195	20291	195.7	32.5	1.44

Вкупно

14803**21522**

Дополнителна Табела 6 Преглед на планирани и реализирани надзори по вид за државен фитосанитарен инспектор и државен земјоделски инспектор за период јан-јуни 2020 година

Вид на инспектор	Планирани Редовни надзори	Реализирани редовни надзори	Планирани Вонредни надзори	Реализирани вонредни надзори	Планирани Контролни надзори	Реализирани контролни надзори	Планирани Вкупно надзори	Реализирани вкупно надзори	Планирани Вкупно неправилности	Реализирани неправилности
земјоделски	759	681	7637	12699	258	159	8654	13539	420	290
фитосанитарен	425	355	5640	7592	84	36	6149	7983	85	44
Вкупно	1184	1036	13277	20291	342	195	14803	21522	505	334
% реализација		87.5		152.8282		57.01754		145.3894		66.13861

Дополнителна Табела 7 Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид за периодот јан-јуни 2020 година, за Државен земјоделски инспектор, по закони

ПЛАНИРАНИ РЕДОВНИ ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ ПО ЗАКОНИ ЈАНУАРИ-ЈУНИ 2020 ГОДИНА				РЕАЛИЗИРАНИ I- полугодие 2020 година					РАЗЛИКА I- полугодие 2020 година	По вид на изречена инспекциска мерка- неправилности				
Ред.бр	Закон	Шифра на закон	Редовен надзор	Редовен	Вонреден	Контролен	Вкупно	Неправилности		решенија	Платни налози	Баранја	Кривични	Вкупно
1	Закон за земјоделство и рурален развој	ЗЗРР	198	186	766	17	969	75	-12	21	36	18	0	75
2	Закон за тутун и тутунски производи	ЗТПТСП	31	22	1067	44	1133	3	-9	2	1	0	0	3
3	Закон за органско земјоделско производство	ЗОЗП	9	10	45	0	55	0	1	0	0	0	0	0

ПЛАНИРАНИ РЕДОВНИ ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ ПО ЗАКОНИ ЈАНУАРИ-ЈУНИ 2020 ГОДИНА				РЕАЛИЗИРАНИ I- полугодие 2020 година					РАЗЛИКА I- полугодие 2020 година	По вид на изречена инспекциска мерка-неправилности				
Ред.бр	Закон	Шифра на закон	Редовен надзор	Редовен	Вовреден	Контролен	Вкупно	Неправилности		решенија	Платни налози	Барања	Кривични	Вкупно
4	Закон за квалитет на земјоделски производи	ЗКЗП	45	41	2683	14	2738	6	-4	6	0	0	0	6
5	Закон за сточарството	ЗСТ	17	14	31	0	45	0	-3	0	0	0	0	0
6	Закон за рибарство и аквакултура	ЗРА	102	87	283	10	380	95	-15	17	44	22	12	95
7	Закон за вршење на земјоделска дејност	ЗВЗД	8	4	1		5		-4	0	0	0	0	0
8	Закон за пасишта	ЗП	21	17	30	4	51	6	-4	6	0	0	0	6
9	Закон за опојни дроги и психотропни супстанции	ЗКОДПС	4	4	37	1	42	1	0	1	0	0	0	1
10	Закон за земјоделско земјиште	ЗЗЕЗ	117	103	328	46	477	70	-14	47	22	1	0	70
11	Закон за виното	ЗВИ	12	11	3573	3	3587	4	-1	4	0	0	0	4
12	Закон за производи за заштита на растенијата	ЗПЗР	94	82	60	4	146	3	-12	3	0	0	0	3
13	Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија	ЗССМЗР	70	67	606	9	682	15	-3	11	4	0	0	15
14	Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	ЗКБЃБПС	31	28	1267	4	1299	6	-3	6	0	0	0	6
15	Закон за државен инспекторат за земјоделство	ЗДИЗ	0	5	1920	3	1928	2	5	2	0	0	0	2
16	Закон за инспекциски надзор	ЗИН	0	0	1	0	1	3	0	0	2	1	0	3

17	Закон за безбедност на храната	ЗБХ	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1
Вкупно 1+2-+3 сектори земјоделски			759	681	12699	159	13539	290	-78	127	109	42	12	290

Дополнителна Табела 8 Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид за периодот јан-јуни 2020 година, за Државен фитосанитарен инспектор, по закони

ПЛАНИРАНИ РЕДОВНИ ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ ПО ЗАКОНИ ЈАНУАРИ-ЈУНИ 2020 ГОДИНА				РЕАЛИЗИРАНИ I- полугодие 2020 година					РАЗЛИКА I- полугодие 2020 година	По вид на изречена инспекциска мерка-неправилности				
Ред.бр	Закон	Шифра на закон	Редовен надзор	Редовен	Вонреден	Контролен	Вкупно	Неправилности		решенија	Платни налози	Барања	Кривични	Вкупно
1	Закон за производи за заштита на растенијата	ЗПЗР	74	58	256	4	318	1	-16	1	0	0	0	1
2	Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија	ЗССМЗР	0	0	56	1	57	6	0	6	0	0	0	6
3	Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	ЗКБЃБПСП	0	0	271	0	271	2	0	2	0	0	0	2
4	Закон за здравјето на растенијата	ЗЗР	351	294	5203	29	5526	35	-57	35	0	0	0	35
5	Закон за земјоделско земјиште	ЗЗЕЗ	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
6	Закон за земоделство и рурален развој	ЗЗРР	0	3	1	0	4	0	3	0	0	0	0	0
7	Закон за тутун и тутунски производи	ЗТПТСП	0	0	106	0	106	0	0	0	0	0	0	0
8	Закон за ДИЗ	ЗДИЗ	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0
9	Закон за квалитет на земјоделски производи	ЗКЗП	0	0	1698	0	1698	0	0	0	0	0	0	0
Вкупно			425	355	7592	36	7983	44	-70	44	0	0	0	44

Вкупно 1+2+3+4 сектори	1184	1036	20291	195	21522	334	-148	171	109	42	12	334
-------------------------------	-------------	-------------	--------------	------------	--------------	------------	-------------	------------	------------	-----------	-----------	------------

V. Обука на инспекторите и административните службеници

Вложувањето во човечките ресурси е најважната инвестиција за одржлив развој на компетентна администрација. Тоа претпоставува развој на соодветни знаења и вештини кај службениците, следење на современите текови во методите на работењето и примена на новините од информатичко - комуникациските технологии.

Со цел подобрувањето на изведбата на администрацијата и стручното усовршување на службениците, Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство до МИОА достави Годишна програма за обука на административните службеници. Планираните предлог обуки по сектори ги предложи раководителот на сектор, по претходна консултација со раководните структури во инспекторатот. Обуките од планот не беа реализирани од страна на МИОА, додека за 2-двајца административни службеници се реализира 1-обука од страна на Инспекциски совет, претставен в

Дополнителна Табела 9 Преглед на реализирани обуки на административните службеници во Државниот инспекторат за земјоделство во периодот јан-јуни 2020 година

Реден број	Вкупен број на учесници	Назив на обуката (генеричка)	Вид на обука	Дата/платформа	Извор на финансирање/ организатор
1	1	Генеричка обука за изготвување на 6 месечниот извештај за работата на инспекциските служби	ГенОбк	22.06.2020	Други извори - Инспекциски совет

Евалуација на обуката-Табела 1: Се оценува, како **многу корисна и успешна** за намената за која е истата организирана. Преку ЛМС електронска платформа за обуки државните службеници (д-р Мери Петреска, Раководител на одделение, м-р Даниела Кавракова, Виш соработник), кои ја посетија обуката, се стекнаа со знаења, вештини и информации, при тоа се користеа материјалите за обука (прирачници, презентации, дополнителна литература) за „Подготвување на Извештај за работа на инспекциската служба за претходните шест месеци“.

Инспекторите во Државниот инспекторат за земјоделство, имаат право и должност стручно да се оспособуваат за извршување на своите работи и работни задачи во согласност со донесениот, Годишен план за индивидуално стручно усовршување и обука на секој инспектор арх. бр. 02-136/1 од 22.01.2020 година во областа на инспекцискиот надзор прикажани во годишниот план за 2020 година, за области и темите кои се идентификувани како слабите точки при постапување на инспекторите и неговата улога во извршување на квалитетни целите. Во I-првото полугодие, поради новонастанатата состојба со пандемијата од ковид-19, планираните обуки во годишниот план не беа реализирани и истите ќе бидат предмет на постапување по обезбедување на услови со соодветни мерки за заштита при нивно реализирање.

VI. Буџет и финансирање

Државниот инспекторат не располага со дополнителни средства.

Врз основа на Предлог Буџетот на Република Македонија за 2020 година (13.11.2019 година) и ребаланс на Буџетот за 2020 (15.05.2020), ДИЗ располага со буџет во вкупен износ од 144.434.000,00 денари, од кои за:

Дополнителна Табела 10 Преглед на буџетот на ДИЗ за 2020 година

Категорија ставка (опис)	Вкупно расходи (денари)	Реализација (денари)
плати и надоместоци	86.633.000,00	41.307.000,00
стоки и услуги	41.879.000,00	10.815.000,00
субвенции и трансфери	180.000,00	149.000,00
капитални расходи	15.742.000,00	8.625.000,00
Вкупно		

VII. Меѓународна соработка

Инспекторатот во рамките на своето работење, со цел полесно приближување кон ЕУ соработува со внатрешните и надворешните институции кои ги покриваат областите кои ги третира, за што има склучено и меморандуми за соработка со голем број институции.

Државниот инспекторат за земјоделство со своето работење врши сложени, стручно оперативни и аналитички задачи и активности за поддршка на целокупниот процес на ЕУ интеграцијата и преговори за пристапување во делот на инспекторатот:

- Планира и координира реализација и мониторинг на НПАА во делот на инспекторатот и учествува во работни групи во НПАА на следните 3 поглавја
  1. Поглавје 11 - Земјоделство и рурален развој
  2. Поглавје 12 - Безбедност на храна ветеринарство и фитосанитарна политика
  3. Поглавје 13 - Рибарство
- Утврдува надлежности за ЕУ мерки во делот на Инспекторатот,
- Утврдува потреби на превод и ревизија на ЕУ акти и непосредно учествува при изготвување на извештај за прогрес на реализацијата на НПАА во делот на инспекторатот,
- Соработува со останати надворешни институции, ги следи и обработува прашањата што се поврзани со ЕУ интеграцијата,
- Дава мислења по нормативните акти со кои се регулираат прашањата сврзани со ЕУ правни акти,
- Учествува во работни групи за изработка на закони во процесот на апроксимација на ЕУ правни акти и дава стручен придонес во областа.

Фитосанитарната управа, орган во состав на МЗШВ, ја претставува Република Северна Македонија во меѓународните тела, органи и организации од областа на здравјето на растенијата и извршување на други задачи поврзани со здравјето на растенијата утврдени со закон, додека Секторот за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика ги имплементира и спроведува меѓународните стандарди и фитосанитарни барања на државите.

Во таа насока и оваа година продолжува соработката помеѓу Федералната служба за ветеринарен и фитосанитарен надзор (Россельхознадзор) на Руската Федерација и Државниот инспекторат за земјоделство, согласно Меморандумот за соработка меѓу Федералната служба за ветеринарен и фитосанитарен надзор (Россельхознадзор) на Руската Федерација, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Северна Македонија и Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија кој беше потпишан на 4-ти јуни 2015 година.

Исто така, согласно досегашната меѓусебна соработка за оперативна комуникација во однос на аналогното архивско доставување на дневна основа до Россельхознадзор, преку контакт лицето од Република Северна Македонија се доставуваат издадените фитосанитарни

сертификати од страна на државните фитосанитарни инспектори на Република Северна Македонија. Во 2018 година се продолжи и со Информатичкиот систем на Argus-Fito модулот за авторизација на фитосанитарните сертификати IS Argus - Fito - Authorization module phytosanitary certificate (Federal Service for Veterinary and Phytosanitary Surveillance Russian Federation 2016 ©), преку кој што се врши потврдување на дневна основа на авторизацијата на фитосанитарните сертификати издадени од фитосанитарните инспектори во Република Северна Македонија.

VIII. Други активности на инспекциската служба

VIII.1. Начело на транспарентност и јавност

При вршење на работите Инспекторатот ги почитува начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон. На барање на заинтересираните правни и физички лица Инспекторатот е должен да ги достави сите неопходни информации кои би можеле да им бидат од корист, а кои се однесуваат на општата безбедност на крајните корисници и ризикот по животот и здравјето на луѓето и животните, освен информациите за кои со закон не е дозволен пристап.

Со цел е да се подобрат односите помеѓу администрацијата и граѓаните и да се обезбеди задоволство кај граѓаните од работата на Државниот инспекторат за земјоделство, донесе **Граѓански дневник на Државниот инспекторат за земјоделство (http://diz.gov.mk/?page_id=174)**, кој ќе одговори на барањата за решавање на проблемите со кои се среќаваат граѓаните во секојдневната, интеракција со институцијата која обезбедува јавни услуги. Граѓанскиот дневник претставува декларација со која органот/ите јавно се обврзува кон јавноста за стандардите на услугите кои ги даваат и едновременно им овозможува на граѓаните: лесен пристап до услугите кои нив лично ги засегаат и можност за оценка на дадените услуги.

Објавена информација на веб страната на ДИЗ, за законски обврски кои произлегуваат од Законот за земјоделство и рурален развој на **26.02.2020 година**, со цел субјектите (физичко или правно лице, друштво и др.), кои при вршат продажба и/или откуп на земјоделски производи – мед, да го усогласат своето работење и да постапуваат согласно одредбите кои произлегуваат од Законот за земјоделство и рурален развој („Сл. весник на РМ“ бр. 49/2010, 53/2011, 126/2012, 15/2013, 69/2013, 106/2013, 177/2014, 25/2015, 73/2015, 83/2015, 154/2015, 11/2016, 53/2016, 120/2016, 163/2016, 74/2017, 83/2018 и 27/2019 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 152/2019).

Објавена информација на **03.03.2020 година** на веб страната на ДИЗ. На 28.02.2020 година во Охрид, се одржа петтиот неформален регионален состанок на директорите на Царинските управи од Западен Балкан. Главната цел на состанокот беше подготовката на заеднички пристап на царинските служби од регионот со цел унапредување на економската соработка во Западен Балкан, справување со проблемите со кои се соочува Западен Балкан, преку прифаќање на идејата за создавање на регионална економска област и ЕУ фондови за поддршка на инфраструктурата во овие земји. Покрај директорите на Царински управи од Западен Балкан, на настанот присуствуваат и претставници на Царинската и даночна служба на Обединетото Кралство и Британската Амбасада, како и претставниците на граничните инспекциски служби на фитосанитарната и ветеринарната контрола на Албанија, Србија и Северна Македонија.

Објавена информација на **16.03. 2020 година** на веб страната на ДИЗ. Согласно препораките на Владата на Република Северна Македонија, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Државниот инспекторат за земјоделство донесе одлука да ги сведе на минимум директните средби со странки во просториите на ДИЗ – само кога е

неопходно, се со цел превенција и елиминирање на можноста од ширење на вирусот КОВИД 19.

Објавена информација на **21.05.2020 година** на веб страната на ДИЗ. Успешна акција на Државниот инспекторат за земјоделство во Охридското езеро против нелегалниот риболов. Во рамките на континуираните активности согласно одлуките на Владата на Република Северна Македонија Државниот инспекторат за земјоделство во соработка со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и Министерството за внатрешни работи – СВР Охрид и Езерската полиција на ден 20 мај 2020 година, спроведе акција за сузбивање на нелегалниот риболов во водите во Охридското езеро.

Објавено информација на **19.06.2020 година** на веб страната на ДИЗ. Денес во Охрид, директорот на Државниот инспекторат за земјоделство Зоран Шапуриќ, учествуваше на состанокот на Координативното работно тело за преземање мерки и активности за контрола и следење на состојбата со риболовот и заштита на водите и рибите во Охридското езеро. На состанокот се водеше конструктивна дискусија за проблемите со кои се соочуваме и заедничките мерки кои ќе се преземаат од страна на Државниот инспекторат за земјоделство, АХВ, Охридската капетанија, Општина Охрид, МВР Езерска полиција и сите кои се директно вклучени во процесот на заштита на Охридското езеро. За време на престојот во Охрид, директорот на Државниот инспекторат за земјоделство Зоран Шапуриќ ја посети и подрачната единица на Државниот инспекторат земјоделство во Охрид.

Објавено информација на **22.06.2020 година** на веб страната на ДИЗ. Денес, согласно Годишната програма за порибување, беше извршено порибување на 6000 единки подмладок од крап и пастрмка во водите на Акумулацијата Стрежево. Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство Зоран Шапуриќ, министерот на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство Трајан Димковски заедно со директорот на ЈП Стрежево Менде Граматковски и градоначалничката на Општина Битола Наташа Петровска денеска учествуваа во порибувањето на водите на ова езеро со 1000 единки подмладок од крап и 5000 единки подмладок од пастрмка, како дел од активностите за зголемување на популацијата на риби.

Објавено информација на **23.06.2020 година** на веб страната на ДИЗ. Олеснети условите за регистрација на мали винарски визби. Владата на вчерашната седница ја усвои информацијата и даде согласност за измените на Правилникот за висината на надоместокот за извршените работи на Државниот инспекторат за земјоделство. Со овие измени се олеснуваат условите за упис во регистарот на производители на вино на физички лица и мали винарски визби. Конкретно, се намалува висината за надоместокот од 10.000 денари на 1.500 денари за винарски визби со капацитет на преработка и чување на вино до 30.000 литри годишно и 5.000 денари за винарски визби со капацитет на преработка и чување на вино над 30.000 литри. Така, според проценките на Државниот инспекторат за земјоделство, во текот на оваа 2020 година, би се регистрирале 40 физички лица и мали производители, во следната 30, а во третата година 20 со што се очекува прилив на средства во буџетот на инспекторатот во износ од 135.000,00 денари за овие три години. Минатата година се донесоа измени и дополнување на Законот за вино, со кои се овозможија низа поволности со кои се олеснија условите за производство на вино на малите семејни винарии и на физичките лица производители на вино, што е тековен тренд во светски рамки, особено во сегментот на продажба на вино од фарма во насока на диверзификација на понудата на пазарот и развој на винскиот и руралниот туризам.

Објавено информација на **29.06.2020 година** на веб страната на ДИЗ, Известување во врска со чл. 27 од Законот за семенски и саден материјал на земјоделски растенија („Сл. весник на РМ“ бр. 39/2006; 89/2008; 171/2010; 53/2011; 69/2013; 187/2013; 43/2014; 129/2015; 39/2016; 71/2016 и 83/2018) стои, цитираме: чл. 27- Трговија на увезен семенски и саден материјал од видови на земјоделски растенија. Од тука произлегува дека при увозот на семенски материјал од земјоделски растенија и аплицирање во ЕХИМ системот, во пропратната документација потребно е да се достави ISTA сертификат или сертификат од лабораторија која е акредитирана по методите на ISTA. Со оглед на тоа дека има голем број лаборатории кои прават анализи на

семенски материјал, а не секогаш имаат доказ дека се акредитирани по методите на ISTA, Државниот инспекторат за земјоделство, за проверка на акредитацијата го користи следниот линк: <https://www.seedtest.org/en/members.html>.

Објавено информација на **30.06.2020 година** на веб страната на ДИЗ. Поднесени првите барања на малите семејни винарии за упис во регистар на производители на вино. Денеска во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство беа поднесени првите барања на малите семејни винарии за упис во регистарот на производители на вино. Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, Трајан Димковски заедно со директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, Зоран Шапуриќ одржаа состанок во просториите на МЗШВ со претставници на првите мали винарии кои ги поднесоа своите барања со потребната документација во Архивата на МЗШВ. Малите производители на вино кои имаат семејни винарии сега ќе бидат ставени во законска рамка. Со оваа измена ќе се придонесе за праведност и правичност во однос на трошоците за регистрација на винарска визба, односно висината на трошоците да соодветствуваат со капацитетот за производство и чување на произведеното вино во винаријата.

До Државниот инспекторат за земјоделство во извештајниот период нема поднесено барање за информации од јавен карактер. Од страна на Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер до Државниот инспекторат за земјоделство нема вложено, усвоено ниту една жалба и исто така нема ни одбиено или отфрлено ниту една жалба и нема ниту еден случај на молчење на Комисијата. Во овој период, исто така нема барања за поведување прекршочна постапка и изречени прекршочни санкции. Нема поведени управни спорови против конечна одлука на Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер.

VIII.2. Односи со медиумите

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство во текот на 2020 година се одржани повеќе средби со институции (директори, градоначалници на општини, владини лица и др.) и граѓани со цел да им се помогне на граѓаните во остварување и заштита на нивните права од областа на земјоделството, редовно се одржуваа отворени средби на инспекторатот во повеќе населени места во државата. Воедно од страна на инспекторатот редовно беа доставувани соопштенија до медиумите и истите беа објавувани во дневните информативни изданија како и на повеќе интернет портали.

Државниот инспекторат за земјоделство на својата веб страна www.diz.gov.mk започнувајќи од 01.02.2018 година го стави на располагање порталот за електронска комуникација (Е – фитосанитарни барања/пријави) наменет за сите надворешни корисници со цел да им овозможи да подигнуваат најразлични видови на барања/пријави за издавање на фитосанитарен сертификат за извоз/реекспорт/пасош за растенија (замена на пасош на растенија) и фитосанитарен преглед на пратки растенија, растителни производи и други објекти и предмети, производи за заштита на растенија и ѓубрива при увоз/транзит кои се издаваат од страна на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма во областа на Фитосанитарната инспекциски.

Во рамките на работењето на Државниот инспекторат за земјоделство функционира и **ЕХИМ системот – едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти**, (www.exim.gov.mk), проект на Владата на Република Северна Македонија, и истиот овозможува одобрување на поднесените барања за дозволи и издавање на дозволите од извршените контроли на пратките.

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство при спроведување на постапката за одобрување на барање за увоз се издава **лиценца 1005 – Потврда за извршен органолептички**

преглед и земени мостри при увоз на пратки од растително потекло и лиценца I009 – Влезен документ за репродуктивни животни и приплоден материјал при увозна постапка.

Државниот инспекторат за земјоделство како институции од јавниот сектор податоците кои ги создаваат во остварувањето на своите надлежности во 2018 година започна да ги објавува во формат на отворени податоци организирани во посебни податочни сетови на порталот за отворени податоци <https://data.gov.mk/> на Владата на Република Северна Македонија.

Државниот инспекторат за земјоделство има плодна и многу важна соработка со здруженијата на земјоделците и истата продолжува со тоа што ги охрабри преку „Известување“ на 02.03.2018 година на веб страна, да ги пријават сознанија од теренот за неправилности (недозволена трговија со семенски и саден материјал, шверц на производи за заштита на растенијата, незаконски увоз или трговија со земјоделски производи, неправилности при откупот на земјоделските производи и сл.) на бесплатниот телефонски број (0800 11 000) или на телефонскиот број 02/3121462 – Државен инспекторат за земјоделство.

VIII.3. Интернет страница

Информации поврзани со и за работата на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма на граѓаните им се достапни на страната (<http://www.diz.gov.mk>). Страната редовно се ажурира со податоци и информации во врска со работењето на Инспекциската служба.

VIII.4. Употреба и надградби на ИТ системите

Во I-полугодие 2020 година, за потребите на Државниот инспекторат за земјоделство преку јавни набавки е набавено ИТ и друга потребна опрема и тоа: 30 таблети, 10 – фотоапарати со променлив објектив, 1 проектор, 8- ладилници (5 од по 295 л, 2 од по 98 л и 1 од 50 л), 1 пловен објект-чамци 1 приколка за транспорт на пловниот објект.

Државните инспектори за земјоделство користеа SDI софтвер во кој ги внесуваа податоците од извршените инспекциски надзори, Но истиот не е одржуван и не дозволува креирање на нови корисници, периодично не дозволува повлекување на постоечки и внесување на нови податоци и сето тоа го прави нефункционален подолго од 5 години, додека фитосанитарните инспектори користат софтвер таканаречен „Главен информативен систем за гранична фитосанитарна инспекција“ кој се користи за електронска евиденција на пратки од увоз, реекспорт, транзит и извоз.

VIII.5. Иновации во работењето, унапредување и воведување на интерни процедури во инспекциската служба

Воведена е интерна процедура за работа на рибочуварите во одделението за физичка заштита на риболовни води (арх. бр. 01-549/1 од 18.06.2020 година).

Во изминатиот период се реализира соработката со консултантска агенција ЕПИ ЦЕНТАР Интернационал - Партнерство за подобра бизнис регулатива, во делот на изработка на 16- листи за проверка за поедини закони од областа на земјоделството, согласно член 70 од ЗИН, и истите се објавени на следниот линк: http://diz.gov.mk/?page_id=1249, на официјалната страна на Инспекторатот.

Активни упатства, прашалници, прирачници не се донесени сеуште, но истите се во финална фаза за одобрување и превод:

- Стандардни, оперативни процедури за фитосанитарната инспекција во соработка со Светска Банка,
- 19 Survey Protocols - Протоколи за посебен надзор над одредени штетници (19),
- Survey ID Cards карти за околу 46 штетници се изработени, а се изготвуваат во соработка со ИПА проект.
- Драфт верзија на Прирачник за контрола на квалитет на свежо овошје и зеленчук проект со ИРА;
- Каталог за штетни организми за имплементација на Мониторинг програмите на фитосанитарна инспекција а се изготвуваат во соработка со ИПА проект.

VIII.6. Соработка со други инспекциски служби и државни институции

Државниот инспекторат за земјоделство заради широкиот спектар на разнородни законски овластувања и надлежности при своето работење соработува со следните институции: Царинска управа на Република Северна Македонија, Министерство за внатрешни работи – МВР, Национален координативен центар за гранично управување – НКЦГУ, Агенција за храна и ветеринарство – АХВ, Централен регистар на Република Македонија, Управа за јавни приходи – УЈП, Државен инспекторат за животна средина и природа – ДИЖС, АВРМ-Агенција за вработување на Република Северна Македонија, Финансиска полиција и др.

Државниот инспекторат за земјоделство има потпишано меморандуми за соработка со Агенцијата за храна и ветеринарство, Царинската управа на Република Северна Македонија со Централен регистар, АВРМ и размената на податоци помеѓу овие институции е по потреба. Посебни пропишани методологии, заеднички системи кои ги поврзуваат во нивното работење во моментот нема, а кои се многу важни за понатамошното работење на Инспекциската служба.

VIII.7. Соработка со бизнис заедницата и здруженија на потрошувачите

Државниот инспекторат за земјоделство согласно начелата од Законот за инспекциски надзор првенствено делува превентивно со својата функција и секогаш е отворен за соработка со голем број на земјоделски здруженија и невладини организации како Здруженијата на туѓопроизводителите, Федерација на фармери на Република Северна Македонија, Здруженија на оризо производители, Групациската на мелничко пекарската индустрија, Стопанската комора на Македонија, Здружение на лозаро производители и други.

VIII.8. Соработка со образовни и научни институции

Државниот инспекторат за земјоделство е во континуирана соработка со образовните и научните институции од областа на земјоделството како Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, Земјоделски факултет во Штип, Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје и други.

VIII.9. Проекти

Со проектите финансирани од Светска Банка и ИПА, ќе се овозможи подобрување на системите за анализа на ризик како и проценка на ефективноста на работењето на

инспекциските служби преку изработените: прирачници, протоколи, стандардни оперативни процедури. Приказ на тековни проекти:

- ИПА 2012 Твининг проект „Понатамошен развој на контролните системи на надлежните служби за заштита на здравјето на луѓето, животните и растенијата“, реализиран 2017/2018;
- ИПА 2015 сервис проект „Подобрување на спроведувањето на законодавството за здравствена заштита на животните, безбедноста на храна и фитосанитарното законодавство и соодветните информативни системи“, во фазанареализација;
- Global TFSP, The Global Trade Facilitation Support Program (TFSP)“, Светска банка во фаза на реализација,
- IPA сервис проект „Воведување и имплементација на Заедничко уредување на пазарите“ во фаза на реализација (декември 2018 – февруари 2021 година).

Дополнителна Табела 11 Преглед на реализирани обуки за фитосанитарни инспектори

Реден број	Вкупен број на учесници	Назив на обуката (СпецОбк)	Вид на обука	Дата/платформа	Извор на финансирање/ организатор
1	8	Работилница на која беа презентирани добиените резултати и користената методологија за категоризација на пратките од страна на г-дин Јацек Жандарски, ЕУ експерт од областа на фитосанитарна политика	СпецОбк	28.02.2020	Други извори - Програмата за олеснување на трговијата на Групацјата на Светската Банка (World Bank Group's Trade Facilitation Program)

Евалуација на обуката-Табела 2: Соработката помеѓу Програмата за олеснување на трговијата на Групацјата на Светската Банка (World Bank Group's Trade Facilitation Program) и Државниот инспекторат за земјоделство, спроведе специјалистичка обука (за 6 – фитосанитарни инспектори и 2^{на} административни службеници од фитосанитарната инспекција) за категоризацијата на пратките со која ќе се утврди зачестеноста на спроведување на фитосанитарна инспекција на пратките со висок, среден и низок ризик, со што на дефинираните производи со висок ризик ќе се даде приоритет. Целта на оваа соработка и работилницата е зголемување на ефикасноста, ефективноста, како и униформно спроведување на фитосанитарна инспекција на граничните премини и во внатрешноста на земјата, со цел заштита на растенијата во државата од директните и индиректните ефекти на нови интродуцирани штетници и болести.

IX. Заклучоци и препораки

Со примена на новиот концепт на инспекциски надзор преку планирање врз основа на процена на ризик и воедначено вршење на инспекцискиот надзор, се постигна поголема транспарентност, предвидливост и правна сигурност за субјектите на надзор.

Општата оценка на реализација на зацртаните програмски цели и задачи, е на високо ниво на нивно исполнување, квалитетно, ефективно, ефикасно почитувањето на роковите, придонесот кон остварување на зацртаните цели и планови во поглед на годишната програма за работа на институцијата и покажа посветеноста и ангажираноста во планирањето и

остварувањето на резултатите, работната етика и дисциплина и покрај новонастанатата состојба во периодот од март до јуни 2020 година.

Во II-второто полугодие согласно можностите, во поглед на примена на превентивните мерки за заштита од ширење на пандемијата со вирусот ќе следи реализација на индивидуалниот план за стручно усовршување по обезбедување на соодветни услови, како и можноста за отворање на е-училници, а се со цел мотивација за надградба на општите работните компетенции од страна на вработените кои се на високо ниво.

Државниот инспекторат за земјоделство, во периодот од месец март до јуни 2020 година, внимаваше да не се наруши редовното и нормалното функционирање на институцијата и динамиката на вршење на инспекциските надзори ја прилагоди на состојбата според ресурсите, почитувајќи ги превентивните мерки за заштита, кои ги носеше Владата на Република Северна Македонија за спречување на ширењето на вирусот КОВИД 19, а се со цел да се одговори на работните задачи и доследно и навремено спроведување на обврските на инспекторатот во врска со законите кои се во негова надлежност.

Препораки за решавање на проблемите со кои се соочува инспекциската служба и неможност за преземање на мерки по законите се следните:

- Управување со ризици
  - размена на искуства при постапување на инспекторите – работилници (во организацијата и меѓу институционално –со други инспекциски служби);
  - не унифицираност во работењето на инспекторите.
- Организација и раководење
  - Надлежности, - колизија меѓу сродни закони
  - Состојба со човечки ресурси - старосната граница на инспекторите и неможност за нови вработување за млади кадри,
- Инспекциски надзор
  - неусогласени материјални закони со ЗИН и ЗП,
  - недоволни средства за водење на електронска архива,
  - недостаток на опрема за спроведување на инспекциски надзор (и покрај обезбедени финансиски средства, како последица на сложени процедури за јавна набавка неколку пати по ред не се успева да се набави истата),
  - сопствен информатички систем за евиденција на пратки (увоз, извоз, реекспорт)
  - немање пристап до повеќе регистри кои се водат во МЗШВ, со посебен акцент на Фарм регистарот, а овој регистар е неопходен за утврдување на субјекти на инспекциски надзор за здравјето на растенијата, како и правилна употреба на производи за заштита на растенијата,
  - непостоење на главна база на податоци за идентификување на недостатоци пред да се настапи на терен: податоци од регистрите на МЗШВ, Ц.Р, АВРСМ, надлежни институции (издадени решенија за работа од областа по која постапува инспекторот), дали претходела инспекциска мерка кај субјектот или прекршочна-кривична постапка, како и тоа дали претходно бил друг инспектор и што утврдил, како би можел следниот да постапи по друга одредба во законот со цел вклучување на субјектот во правниот систем,
  - Воведување на еден систем база на податоци која ќе се полни тековно со потребните информации а со кои нема дополнително да се задолжува инспекторот да доставува извештаи и планови;

- Потреба за отпочнување на процес на воведување на меѓународниот стандард ISO 9001:2015 Системи за менаџмент со квалитет,
  - Потреба за отпочнување на процес на воведување на меѓународниот стандард ISO 31000:2009 Управување со ризици принципи и насоки,
  - Потреба за воспоставување на електронски систем за анализа на ризик,
  - Потреба за воспоставување на систем за електронска поделба на предмети (документ менаџмент систем – ДМС),
  - Потреба за поголема автоматизација и синхронизација на обработката на податоците и анализата и
  - Потреба за пропишување на стандардни оперативни процедури во ДИЗ.
- Обука на инспекторите и административните службеници.
- За ефективно и ефикасно спроведување на промените кои произлегуваат од законите по кои постапуваат инспекторите, потребно е единствен систем за обуки и стручно усовршување на инспекторите, кој ќе се спроведуваат врз основа на соодветно развиена Стратегија, која ќе биде основа за развој на соодветни и структурирани програми за обука, кои ќе се спроведуваат континуирано, преку софтверско решение за е-обуки.
- Буџет и финансирање
- Буџетско ограничување во однос на спроведување на годишниот план за стручно усовршување.
- Меѓународна соработка
- Инспекторатот во рамките на своето работење, со цел полесно приближување кон ЕУ соработува со внатрешните и надворешните институции кои ги покриваат областите кои ги третира, за што има склучено и меморандуми за соработка со голем број институции.
- Други активности на инспекциската служба
- Употреба и надградби на ИТ системите. Државниот инспекторат за земјоделство има потреба од софтверската апликација која треба да овозможи автоматизирање на деловните процеси и работните активности на инспекторите и да ги поврзе и обедини работните процеси од Државните инспектори за земјоделство и Државните фитосанитарни инспектори (граничната и внатрешната фитосанитарна инспекција) за да се оствари целина на ниво на Државниот инспекторат за земјоделство. Ова софтверската апликација треба да ги опфаќа сите деловни процеси кои се одвиваат во ДИЗ и да овозможи структурално да биде компатибилна со барањата на Инспекцискиот совет (РЕГ-6-РИИ), Законот за општа управна постапка, Уписникот за предметите од првостепена инспекциска постапка (ИП1) и други позитивни законски прописи. На тој начин ќе се овозможи комплетна поврзаност на процесите и активностите во рамките на ДИЗ и поедноставување, олеснување на работата на директните корисници, при евиденција на контролите и при изготвување на извештаи на сите нивоа.

Заложбата на Државниот инспекторат за земјоделство за навремено, квалитетно, ефикасно вршење на инспекциските надзори со цел почитување на законските прописи ќе продолжи и во наредниот период.

Изработувач: *д-р Мери Петреска- раководител на одделение*